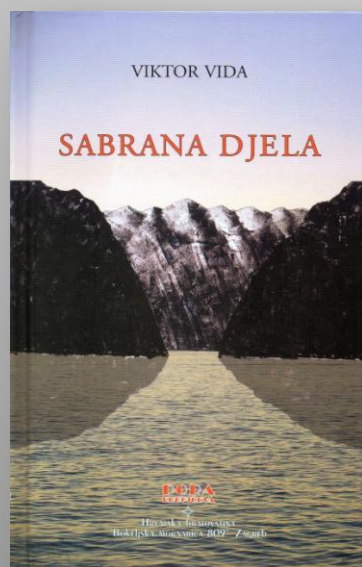

Hrvatsko pjesništvo Boke Kotorske - Viktor Vida
"Sabrana djela / I" - Smrt i preobraženje
DIGITALNA ANTOLOGIJA

Viktor Vida

Smrt i preobraženje

Autor. Dijana Milošević

Projekt je financiran sredstvima Fonda za zaštitu i ostvarivanje manjinskih
prava

motiv na naslovnici
VASKO LIPOVAC: ZALJEV

VIKTOR VIDA
**SABRANA
DJELA**

KNJIGA PRVA
PJESME, PJESME U PROZI, PREPJEVI

Priradio
BRANIMIR DONAT

2012.

III

SMRT I PREOBRAŽENJE

Sadržaj

PTIČAR.....	4
USPOMENI MILIVOJA MAGDIĆA.....	5
MASLINA	6
GROBLJE	6
SIGISMUNDU.....	7
MJESEC I STROJEVI	8
TIJELO U UGLU	9
PRIJATELJSTVO	10
MRTVI GRADOVI NA MORU	10
PRVI MRAK	11
IZMEĐU RIJEČI.....	12
SAMOĆA.....	12
BILJEŠKA ZA ŽIVOTOPIS.....	13
ŽELJEZNI ZASTOR.....	14
DUGI DAN MRTVA DJETETA	14
ELEKTRA	15
PTICE U MUZEJU	16
SMRT I PREOBRAŽENJE	17
DOCK SUD	18
KLEPSIDRA.....	19
NOVI DAN.....	20
ZBOGOM, KUĆO BIJELA.....	20
ZOV.....	21
SONATA ZA ORGULJE	22
DUŠIN SPOMENAK	22
PROLJEĆE NA SAGU.....	24
ODISEJ	25
ORFEJ U PODZEMLJU	26
KRUT MJESEČEV KRAJOLIK.....	27
KONJAK I HITCI PROŠLOSTI	28
STEĆAK	29
MRTVI PJESNICI	29
SAMOĆA.....	30
VAPAJ	31
USNULOJ RIJECI.....	31
STVARI	31

Smrt i preobraženje

PTIČAR

Ja vjerujem u anđele: ima ih posvuda.
 Na mostovima danju stoje od mramora,
 Nepomični s nasmijanim licem prema nebu.
 A kad dođe večer i svjetiljke se pale
 I vode tmaste dobiju prelive ko svila,
 Anđeoska lica od noći i od svjetala se ozare
 I lete k nebu, k drugim kerubinima,
 Jer svi anđeli Božji imaju krila.
 (I kose im lepršaju na vjetru u jesen, kad lišće pada
 U đardinima).

Zatim, ima Anđela, koji preruseni imaju na brizi djecu,
 Starce, ubogare i one, što sa štapom kroče
 Prašnim drumovima ove stare zemlje,
 A uvečer legnu uz prugu i mjesecu
 Pričaju svoj život, dok mirišu travke
 I vrapci u krošnjama u jatima se roče.
 Ali svejednako, kako je lijep svijet
 I kako je lijepo znati u njemu
 Za opstojnost anđela!

Majka mi je pričala o svim anđelima
 U onom milom dobu samih anđela:
 Anđeo u večeri kroz svibanj,
 Anđeo u vitrini s jabukama,
 Anđeo u crkvi sa starim mežnarom,
 Anđeli u noći, kad te hvata strava
 Od šišmiša, od pucketanja ormara.
 Anđeli.

Zemlja je nastanjena anđelima.
 Sretam ih svaki dan.
 Jedan mi kaže uz put koliko je sati,
 Veseo što može da mi pomogne,
 Drugi, kada padne mrak,
 Ljubazno mi veli pravac puta.

(Jedan od tih, koji paze, da čovjek ne zaluta
I da u velegradu ne izgubi vlak).

Znam, da sada, dok pišem ovu pjesmu
Jedan anđeo čuva moga malog sina,
Koji sanja pelud, vrt i zvonku česmu.
Ali najanđeoskiji anđeo u cijelom mom životu
Bijaše jedan ptičar.

Anđeo je sjedio na prašnom asfaltu,
A ja sam baš prolazio.
Bio sam malo gladan, od prašine i od bola.
U grlu me peklo, žedao sam,
Na zidovima svugdje pisalo je:
- Pijte Coca - Cola!
Anđeo - taj ptičar - pozvao me k sebi,
I reče mi, kako sve je san:
Moj umor, žalost večeri, šum u krošnjama.
U gajbicama pjevale su ptice
Svih mogućih boja.

Nebo je bilo vedro.
Usnuo sam. On me držao za ruku.
Kad sam se probudio, njega nije bilo.
Krenuo sam vedar u svijet
Kroz milijune svjetiljaka šarenih ko ptice
S vlagom poljubaca anđela na čelu
S pticama u njedru.
I sad još pjevaju u mom vrtu.
Anđeli, anđeli.

USPOMENI MILIVOJA MAGDIĆA

Kroz polusan Bog šapuće duši
a romon riječi pijesak je klepsidre.
Ne strahuj, smrt je riječ na staklu,
šum krošnje, što te slatko uspavljuje.
Ja sam je usadio u jezgro tijela,
da sanjaš mene, dok se put kinji.
I sad se iz tebe izvija kao ova pjesma o rujnu,
koju slušaš...

Ti znaš, da sam bio s tobom u samoći svijeta
i na ledini, gdje raste kukurijek.

Spavaj, optočena mojom sjenom,
pod poljupcima Majke.

MASLINA

Usnula maslino, u vlazi mjesečine,
s gušterom na kraju južnih dana,
vidim te, gdje širiš svoju krunu,
a tvoje sjeme i moja je gorčina.
Tako me pozdravljaš,
staro stablo zavičaja,
kao žena s bijelog školja
s dlanom na licu
i suncem na ukosnici.
Tvoje sam grane kroz radost moga ljeta
s pijetlima, s plimom
pepeljasto sanjao.

Nisam nosio mača u tvoj gaj,
već sam na kamenu tuđem
duge zore izvikivao kao ćuk,
tvoje ime, moja zemljo.

GROBLJE

Mramor bijel i vjetar
u Božjem kraju, što kroz suzu slutim:
to nije plač, ni jauk srca,
samo vjetar,
samo vjetar i kap kiše.
Kako godi ta utjeha na licu,
koje gori u isparivanju
trulog lišća i cvijeća Dalmacije
uz humke, za koje se lišaj hvata.
Ovu svjetlost trajnu u sebi nosim,
tajanstveni putnik dračem svijeta.
Za hule i svetogrdne riječi

neizrecivo praštanje nebesa,
kad posrnuh, taklo me po kosi
i sve lijepe dane i palucanje noći
poklonilo mi.
I znam, da su prsti Boga blagi
i prozirni: sve se stvari kroz njih vide
i krijesnice i ruže.
I ruka se ovija oko moga struka
kao svileni pas.
Ne budem li nikad nazreo svog kraja,
iz kojeg rastu stabla i zvonici
očima srca, kutijice sanja,
motrit ću sretan oblake i zvijezde
u vrtu naranača pokraj mora.
I groblje niz planinu,
gdje večernje svjetlo titra,
ublaženo snatrenjima vode.
Evo slika dragocjenih
iz pretinca uspomena:
novembar
vjenčić ružmarina
kip s odbijenom rukom
i majka, koja moli,
slušajući crva u drvenoj klupi.
Poslije kiše zlatno nebo
navješćuje perivoje,
Sveti Mihovile Arkandele,
u suncu kasne jeseni.

SIGISMUNDU

Tjeskoba postojanja u svijetu.
Pali anđele, zarobljeni kneže
sa snuždenom dušom.

Prostor nije svijet,
Prostor bez kraja.

U duši samo
vrijeme cvjeta.

A tajnovitost stvari
najmanje je od stvari,
bezbojne izobličene.

Kad se kaže "večer",
ja vidim sjaj na rubu čaše
u mrtvom Perastu, u maloj Boki.

Kad netko veli "žena",
ja vidim ono, što pređe preko nje:
proljeće, jutro u kosi i smrt,
koja je oblikuje u vosku.

Čistoća i tišina dalekih zvijezda.
Ostavlja me tjeskoba
od svijeta.

MJESEC I STROJEVI

Ovo vrijeme stroja neće mjesečine ubiti.
Opominju čarolije na stroju za kavu,
stupici za nove krajolike.
Što je mjesec? - Gdje je mjesec?
Lijepo je znati i kazati:
mjesec je zelena zvijezda.

Liječnik hoda u bjelini,
nečujno,
i čudi se.
A ja velim:
"Doktore, vidite,
ove škare, ove igle,
ove kovine
sjaju od mjeseca".

Na moru sam se rodio,
ali volim Zagreb
s mjesecom na Cmroku.
Pa sve rijeke i šume
ne mogu mi dati
tog zelenila.

Samo kad zvijer krikne,
 usplahirim se
 (jesu li to čagljji u Malomu Stonu,
 a ja opet dijete?).

O uštapu sjetim se,
 da majka voli mjesec,
 a onda sanjam, da sam sanjao
 i da ona s njime razgovara
 kroz cvijeće na prozoru.
 Mjesec klizi i vijuga
 kroz oči i platane
 i kroz strojeve.

O doba smrti i velikih tajna,
 mjesec nikad neće nestati:
 i vječnost će biti mjesečina
 nad pustim morem.

TIJELO U UGLU

Rastavljam se od tijela
 i motrim tijelo kao na stolu u klinici.
 Leži mirno i poslušno
 nepomično kao mineral.
 Osuđen sam, da mi bude posrednik
 između duha i stvari,
 da ih primam kroz nejasna stakla.

Probudi me noću ruka: mislim, da je neman
 polip, koji hoće da me davi.
 Izlazim iz tijela
 palim sijalice
 i piljim u bezdušnu lutku
 zahvaćenu snopom jarka svijetla.

Duše će se pobratiti, no tijela su protivnici.
 Duša je sačinjena od iskara, što se ne vide.
 Ali kao tajni fluid listopada
 Osjetim, da je zatočena u ljusci.
 Tijelo izgara i raspline se.

Iz pepela nikne biljka, limun, drač.

U Napulju me tijelo izmučilo
Odmarao sam ga ispod jedne smokve
U modrom zatonu.

PRIJATELJSTVO

Išli smo kroz noćna polja, koja su mirisala poslije pljuska
caklile se stvari.

Činilo se, da vlak juri kroz livade,
gdje ocjel klija mjesto trave.

U gradovima punim svijetla
kupovali smo kruščiće
i pili vodu.

A onda opet nepreglednim poljima kroz noć.

U kola bi uletjela koja krijesnica
ili hrušt udario o staklo.

Zemlja je disala u trudnoj mlakosti,
osjećali smo njena pluća.

Sad sjedimo pod velikim hrastom,
žir pucketa. U srebrnoj daljini sneni kreket žabe.

Ti me učiš, koja je ovo, a koja ono zvijezda.

Sve veći su krugovi noći.

Mi se držimo za ruke.

MRTVI GRADOVI NA MORU

Kapetanu Niku Dabinoviću

O gradovi, koji snivate
otvarajuć se kao cvjetovi tamni
u dubinama

vedre noći vam svijetle
srebrom mliječnoga puta

i očima sive jejine,

što se oziva ćuku

u bršljanu i busu Dobrote.

Vi snivate romon vremena,
 tihani pjev vječnosti,
 zibani mrkim vodama
 u kraju prastarom
 u kom su umrli valovi
 što su se rušili,
 pršteći o pećine
 i modre špilje.

Vaša je duša skrovita, o mrtvi gradovi,
 u hladnom bezdnu hermetična
 esencija u bočici
 cvijet što nitko ne miriše
 u mraznim stručcima trave
 i mokrih dragulja.
 U vrtovima gdje pijetao kukurijekne
 golubovi skakuće po krovu
 tresući s kljuna noć
 pred san.

Ljuljajte, o snene vode, ove usnule gradove
 disanjem jednomjernim
 zagrljajem slatkim
 i zvonike
 i kozu u pospanu dvorištu
 među čupercima vlati
 među pločama.
 Njište i mene, koji sjedim
 na studenom skalinu
 ispod zrićućih baština
 šćućuren.

PRVI MRAK

Sjećaš li se rimskog dana
 što ga je jesen prorjeđivala
 predvećernjim glasima?

U kamenom koritu, gdje se napajalo blago
 ptičje sjene lovile se
 s hladom lovorike.

Prvi list je pao
taknuvši ti usnu,
povjetarcem
mreškajući vodu.

I koraci na šljunku i ljubičaste ure
slatko u srcu zamirahu.

IZMEĐU RIJEČI

U dan, što sviće milovanjima
na ljusci stvari u dubini zraka
Ti pružaš prste s rascvjetanjima
cvijeća iz polumraka

Tašta riječ u vijek Te skriva
i vene Tvoja slika u ocvaloj suštini
u svijetu, u buci
Ti si taj, koji u tišini
prelama zraku na jabuci.

Ja znam, gdje mi je naći Tebe:
u trenu klije svijetlo sa visina,
razgrćem sjene u ponorima sebe
između tamnih riječi krijesi se bjelina.

SAMOĆA

U mrzli sjaj tvornice idem krajem noći
u prašinu studenu duše neispavane
(koja kao dijete ište: još spavati!)
kraj stabla, što ko bljedokrvni prsti
strše nebu
u agoniji zime.
Kroz njih tek zeleni kapak
na okrečenom zidu
slutim i zvijezde,
kojih ne shvaćam:
hladna smola, daleka zraka.

I pitam sebe: zar se tako sâm
može biti u svijetu?

Ja, Bože, više ništa ne trebam,
samo umrijeti
počivati, snijevati
(kao ova mačka
na hrpi otpadaka)
vrt, naranču iznad zida sa šiljatim staklom
nedohvatljiv plod.

O Dalmacijo, nebo, koje ječiš od sunčane vatre,
hoću li još na suhom pijesku izgarati
i sâm modar
u vrisku lastavica.

BILJEŠKA ZA ŽIVOTOPIS

Moj život zna toplinu uspomena
pojediniosti, koje nisu važne.

Vidim kućicu na moru od kamena.
I odbljesci stolnjaka titrali su,
kad se otvorio prozor.
Otišao sam poslije prema sjeveru
i šetao kroz rujana,
u kom je prosjak svirao orguljice
s pticama na ramenu.
Jesen je bila kišovita,
zatim vedra.
U knjižnici je umirao cvrkut djece.
Rastresen, gledao sam kroz staklena vrata
perivoj i nebo nad sveučilištem.
Snatrio sam: negdje umire zrikavac,
pretvara se u drhtavu kaplju.
Tko ne zna zgradu od cigle
s kestenima i lipom?
U veljači slutio sam proljeće
na živici zelenoj.

Bile su lijepe večeri
s Wiesnerom i sa Tinom,
pušili smo i čavrljali do jutra.
Jedan je pjevao o mjesecu, zlatnom uvojk
kad je jadroj majci išao sanjajući,
drugi je opisao mostove nad željeznicama.

Divno je prijateljstvo.
I ne znam zašto, dok je sniježilo
na sjećanje i stvari,
mislio sam na Osijek, koji ne poznam
i zemljanu peć.

To je ona stara Hrvatska
sa snijegom na krovu.

ŽELJEZNI ZASTOR

Sanjao sam, da je Uskrs.
Za istim stolom sjedimo
moja majka, vremešna ženica,
sva ko u pamuku tišine,
moj otac, pognut pod teretom godina,
ja, i meni sučelice
Gospodin Nadbiskup Alojzije Stepinac,
Metropolit Hrvatske.
On nas blagoslovi.
Potom reče:
"Mi nemamo neprijatelja,
i njihovi mrtvi zajedno su s nama."
Oko nas puno uskrsnog zraka.
On položi na stol svoje dobre ruke.
Vani pada snijeg.
Zatim gledamo bijeli stolnjak.
Ja jedem kruh i plačem.

DUGI DAN MRTVA DJETETA

Drago dijete, umrlo si, snivaj

s vriskom igre na ustašcima!
 Tvoj dan je bio dug
 od kuće do perivoja i rijeke,
 a tvoja smrt, smrt je ptice i cvijeta.
 Zato je lijepa ova večer:
 kos i vodoskoci,
 mjesec i oblaci.
 Evo se i zvijezde pale,
 sijaset praskavih svjetlašca.
 Mir s tobom!

ELEKTRA

Ja sam mogla pram svjetlosti biti,
 što prelijeće preko lica ljeta
 U oporosti bijelih bljesaka
 Od sunca, koje zlati pojas plesačica.

Kob mi kaže zapovjednim prstom:
 Stupaj studi roditeljskog vriska
 U kom cvrčci tvoje zemlje mru.

Već je moje lice sjenom providno
 I ruke.
 Tanan veo više od polovice tijela zastire.

Srce tvrdni! Budi grubi kamen
 Koji sjeni nijemo krilo ptice
 U ljetnom vrelom zraku.
 Srce ljepotice, uzdasima oca
 Dajem te i mraku.

Gdje se tamna krv razlijeva logom
 S užasima titravoga svijetla,
 Koje, uzmičući, veli
 Svjetloj kući zbogom.

Ja sve više sada prema tami kročim.

Pjevat će mi srce, kad budem prizrak čist
 S vijenaca na humku.

Mislit ću tada: jesen je, zadnji krvav list
S usana mu pada.

Moja žrtva bit će vino za njegovu žeđ
U kaležima tamnim.

PTICE U MUZEJU

Mrtve ptice sjećaju se snijega
i travčica uz domovinske rijeke.
Laste i ševe - krunčice ispunjene slamom
u kabinetu fizikalnih sprava
i prašnih petrolejki.

Zasužnjile su zrak u kružnice i elipse
i kroz slavoluke prokapale zoru
u krajinu, dok je mjesec svijetli,
djevičanska zraka povrh zavičaja,
gdje po koji kip u travi sniva.

Svjetlucavim okom od gleđi i jantara
teže nebosklonu vedrom i visokom,
rojevima mušica i bumbara,
što se plave iznad kocki kuća,
zvonika, crkvi i hidrocentrala.

I kroz dugi hodnik likova od sadre
slute plohu mora, slušajući cvrčka
na maslinovu čvoru
i kako vilin - konjic u isparivanju trava
zuji
poskakuje
u sve većim krugovima
vrh vode potitrava.

Podvornik je zatvorio prozor
i rekao: laku noć, moje ptice!,
kosu i češljugaru
na lepidodendronu.

To silazi večer na jug domovine

u vrtiće s modrom kuglicom na štapu.

Muzej spava.

SMRT I PREOBRAŽENJE

Tješim se, da nijedan pokret moj
neće biti izgubljen, a ni dani.

Večer pod svodom južnih zvijezda,
majka na vratima katedrale,
ili na terasi s lozom oko stupova
traju kao slike u mislima Boga.

I poljupci ptica u krošnji
i snijeg na bodljikavoj žici.

Mogu reći sretan: moj dan bijaše lijep
kao let leptira od jutarnje rose
do večernje magle.
Pamtiš li rujne jeseni, pad lišća
na puste staze: iziđimo iz ovog parka,
već je zima, a nebo pepeljasto?

Priznajem, da me često bilo strah,
mene tako sitna ispod nekog mjeseca,
što je umrtvljivao stvari,
tako da sam zurio opčinjen
u zaleđene mu kraterne,
samcat čak u gradovima
kao u pustinji bez riječi, bez vode,
opsjedan čudovištima, što se plaše vatrom,
dok se taboruje na ivici pijeska.

Stoga bijah bučan u kavanama
i na avenidi s tužnom rasvjetom
pogrebnih društava
Casamientos y sopelios.

Gnječila me silna kupola
pod kojom su pitanja odjekivala
bez odgovora,

dok sam uspostavljao most
 među srcima, znajući, da sam prolazan
 kao krugovi na vodi.

Jednog jutra ne probuditi se.
 Ne slušati više šum
 u topolama,
 kišu na krovovima
 i u polusnu znati, da se živi
 s osmijehom za zrakoplove u visini,
 što spajaju Tivat i rt Dobre Nade,
 čije stijene kupa pjena
 i fosfor planktona.

O utjeho, da ću biti mišljen
 i viđen kraj posla u oživljavanju riječi,
 kao što sam gledao
 na otoku okruženom muljem
 kako dahću
 u staklene kugle.

Živjet ću u uspomeni,
 sleđen, skrućen, uzapćen.
 O stvaralački Bože, u Tebi cvatu galaksije
 I prve ljubavi, što gore kao luči.

DOCK SUD

Bježe časi. Teče vrijeme u nepovrat;
 u čaši ruža gasne, a leptir neće znati
 tih ljudskih noći, tih suza,
 ni zvijezda na korovu, u rijekama,
 što odnose šljunak, kost
 i povik
 s drugih obala.

Protrljam čelo snijegom s nakapnice
 stvari, zvijezda, duše,
 spasene od stroga reda smrti.
 Koja li je ura, ne znam,
 jer tijelo mi sanjari

i kroz blokove cementa
i zvižduk željeznica
sretno teži svojoj pokrajini:
bosiljku u providnosti,
domjenku prijateljstva
na zelenoj travi,
gdje sunca kruže skrletna
nad maslinama ljeta.

Evo ploda sukoba historije:
da s dječicom ja plačem
jednu majku, čvorka,
zgažen kruh.

U ključanju krvi i pepelu strasti
zemlja i nebesa su se ogledala.
Zaboravljam, na čas, crva u svom mesu
i samo tren mi vječnost kaže:
cjelov golubice
u gusto srce noći
kad gazim ledom dana, što su prošli.

Poškropi me, milje slanah kapljica.
Razblaži me, povjetarče morski.
Ja na prsa nježni jaglac stavljam.

Hvala Ti, Gospodine,
u svijetu sam bio.
Pod Tvojom krošnjom sjena
među sjenama.

KLEPSIDRA

Još je studen zrak,
ali doći će proljeće
i mi ćemo "Živjeti.
Hej - haj! Živjeti.
Još goli, zgrčeni prsti stabala
vape zelenilo,
da doprši s neba,
- dragulji Davidovi na šatoru -,

u drijemajućim, sitnim kišicama.

Javlja se prva zvijezda,
ures pustog neba,
(bez anđela s violinom)
i baca sjene na ovu pjesmu.

Gospodine, ja rastem
kao pijesak u Klepsidri...

NOVI DAN

Probudit će me kiša svjetlosti.
Taj romon bit će boja novih stanova,
sjevkanje plamičaka za ogoljelu dušu.
Sve boje lomit će se u sige modrih spilja,
u igračke za samoću moju.

Ugledat ću more beskrajno,
ljubičasto,
i mlohawe ure.

Zbogom vrijeme,
išarano runom oblačaka!

Na obali novoj,
čista, prozračna,
sjećat će me zemlje
samo suza.
No to neće biti suza.
Ni zraka!
Tek zrno plaveti
pred očima mojim
od zelenih, mladih bajama.

ZBOGOM, KUĆO BIJELA

Zbogom, kućo bijela,
pravilna kocko na moru.

Galeb te spaja s modrinom,
a bor ti kruni krov.

Zbogom, kućo bijela,
s vijencem od dunja na tavanu
i žitom u podrumu.
Mala tvrđavo sreće,
mir s tobom!

Zora je zračila tvoje sobe
a zvijezde se rojile noću
u krčagu vode na stolu.
U tebe su ulazili prosci
sa zastavom i jabukom.

Iz tebe su izlazili mrtvi djedovi
nošeni s glavom prema moru.

Podne rasipa iskre dragulja.
Modri bljesak.

Evo, sunčan trak
pada u sobu, kroz kapke,
i traži bosa dječaka,
što se skutrio u kutu.

ZOV

Neki put nas zovu anđeli:
mi se oglušimo na tajanstven zov.

Ali kad bdijemo, kroz pukotinu noći
sjetimo se, prepoznavši glas,
da su svijetli anđeli

u krug života sašli
i tamnim rubom kruga dozivali nas...

SONATA ZA ORGULJE

Kao dvoje, što se traži kroz groznice
u šumi života krenusmo suprotnim putom,
nepoznati.
Udaljavajući se, zvali smo se dugim hodnicima
u tami, koju zraka
ljubavi ne probija.
Na čipke noći i zidove dana
ptice toče mjesečinu
za slutnju srca razigrana.
Našoj ljubavi nikad neće biti kraja,
jer mi se na zemlji nećemo sresti.
Ja znam trag tvojih stopa u snijegu.
Sanjao sam te kraj opojnih česmi.
Kao suhe travke i cvijet, koji više ne miriše,
jesen polagano umire, bez berbe,
bez slatkog mošta, bez pčele
na posljednjoj čehulji grožđa.

Možda je - mislio sam - u dnu ove aleje,
sama među lišćem zlatnim
ko uvojak u knjizi uspomenama.
(Ničeg nije bilo, sam se uštap
ogledavao u lokvi
drhtajem polusjena).
Ali, kad je pršio snijeg
i padao sjaj električnik
na ulicu i moj san,
vihot je zameo sve stope u snijegu:
studen samoće i kristalne sige
okružavahu me polagano, i sve gušće.
Moja draga,
na zemlji nećemo se nikad sresti.

DUŠIN SPOMENAK

Ja znam dvoje bijelih ljudi,
što su dobrim rukama
(u prisojnom kraju,
gdje od zrenja mogranj puca)

za me spleli zimzelen i sunce:
prozor čarolije na maglicu svijeta
oko lomnih vlati i mramornih ploča.

Njihov dah na mojoj trepavici
bje ko lahor svibnju domovine,
kada tmasta krv u laticama gasne
prizracima bjelokosna sjaja.

Uz plamsaje mora kroz bor i kapiniku
usnio sam runo jaganjca,
bakren zvončić umiljatog vrata.

Majka mi je za napitak dala
kaplju kiše s otvorena dlana.
I više nikad nisam znao,
je li nebo svijetal pašnjak,
a te zvijezde žarke luči
noćnih dozivanja
prije no što pastir krene u pećine.
Ili su jaganjci sitni oblačići,
koje moje oči Ilinštakom pasu.

Takve jedne noći
(ah, čini mi se, da je bilo juče!)
mjesec obavija
u zelene snove mirno titrajuće
orošeni vrt, gdje češljugar sniva
romon sunovrata u mlazu od kristala,
s blaženih nebesa što škropi u dolinu
zanesenoj duši da s napjevom tajanstva
ugodi pređom Orionove zrake...

Tada otac prošaputa srcem,
koje osluškuje
zuj tog treperenja sreće i blaženstva.
Pod limunom
Marta spava.
I mi ćemo za njom u još dublje sjene
kraj skrovita granja.
Tu nam munja neće izažgati lica,
zakriljena velom Arkandela smrti.
Ali naše ruke i dalje će sunce i zimzelen plesti

dok će oči i mirtu vrijesak da preraste.
Ti ćeš za nas živjet preostale dane,
jer mrtvi ostavljaju slatko breme svijeta,
satkano od sanja obajanih noći
i lakši nego zraka ove mjesečine
u zelene sjene tonu mirne. Skamenjene.

PROLJEĆE NA SAGU

I

Ima proljeća,
što se čuvaju u slici i mirisnim bočicama.
Ima ih iza spuštenih vjeđa.
U ritmu "andantina", lahora
i morske pjene.
Ja ih pratim pogledom već zimi,
kad ocjelnim nebom klizi
onaj sitni geometrijski oblak.
Ne uzrujavaju me.
Tek me pravo proljeće ranjava
srhorn mjesečine od opojstva noći
u lokvici poslije ludovetnog dažda.
Izvodi me iz krhke sabranosti
iz krugova misli stvara eliptična tijela,
isječena iz krišaka sunca.
Zato u zovniku mlazu, van vremena,
ishitrenih šedrvana
pozdravljam rast palme
između četiri zida kloštra
s hladnim sunčanikom
i nešto žućenica među pločama.

U knjizi je vrijeme stalo.
Vraćam se proljeću od dvadeset godina.
Ofelija pluta među lopočima,
u zraku bez zraka, bez sjene na oku,
jer su nevidljiva sunca daleko, tamo
za kulisama, neopasna
našem krvotoku.
Priroda je prašuma
uzalud se kljaštri i tjera u zakone reda.

Bojim se da me ne upekne zmija
ili ne zatravi tropski leptir,
što s vlagom izraste,
dok spavam s rukom na srcu
u proljetnoj travi,
kad se sunoćava.
Od papira, voska i kemikalija
barokno cvijeće mirno životari
kraj spirala puževa u vitrini.
Mrtve palasture. Sva Oceanija
Zlatnih riba i alga mrkih čuva se pod staklom.
Tu se došaptava okamenotina
s titrajem jantara u tihoj zavjetrini
Prirodoslovnog Društva.
Volim godišnja doba u snovima,
samo tako duši gode.
Usred siječnja, dok srčem grku kavu,
snatrim kipove Brazila i olovne vode,
po kojima plivaju lijane
za ljutog suncostaja.

ODISEJ

U kajiti, među kartama, Talasokrat
ucrtava osnove putovanja.
Živjeti nije potrebno.
Treba ploviti!

U bradi od bakrenog prstenja
koprca se ribica.
Nad glavom svjetiljka se ljulja.
A to je sunce Grčke,
rashlađeno eolima.

Eto malih lupeža,
gdje oblake tjeraju u spilje
i čarlijaju u jedrima.

Jutros je more bilo nemoćno:
hvatala ga slatka drhtavica,
dok su se usidrili pred nepoznatim žalom.

Nigdje ni traga životu.
 Jedina ptica, koja ih tri dana visoko prati,
 odletjela je na koraljni sprud.
 Sunce je tromo leglo u plićake,
 isplahnuvši gležanj od sipkog pijeska.

Sada je noć. Ali jutros
 Kirka je vabila momčad
 zvucima frule,
 koji nisu probili vosak.
 Zatim bog mora zatrubi u školjku
 zapovijedi delfinima, da okruže brod
 i štrecaju vodu na palubu.

Ljeto je cvalo na valu
 i vinogradi su počeli dozrijevati.

Zvonce na jarbolu odbija četvrt.
 More preživa sipine kosti
 i spava nauznak
 sa zrakom zvijezde na koljenu.

Odisej misli na bijelu Itaku,
 ostrvo bistre pameti,
 ostrvo otaca,
 koji su umrli među vršama.

Zbogom rodni kraju,
 Gdje čiope slijeću na dlanove djeci.
 Zbogom, zavičaju školjki
 u poljupcima svjetlosti.

On spušta tromo glavu,
 jer mu u krvi slatko vino pjeva.

ORFEJ U PODZEMLJU

Božanstva Noći i Smrti,
 čuvari slijepi Labirinta,
 gdje je moja frula
 među hladnim gujama

zauvijek ušutjela.

Njeni zvuci pomakli su oblak,
krok zvijeri, takli krošnje
i dali jeseni slatkoču
zrelih plodova
poredanih na polici
koju sunce zlati
iskrom trepavica.

Ja se bijah skutrio u kutu
sa sviralom na prsima
i tako me zateče Noć
bez žižaka
nakon što su zvijezde
u bezdanje pale.

Božanstva Noći i Smaka
navalite grdan kamen
na moja suha usta:
da tako sišem svjetlost.

KRUT MJESEČEV KRAJOLIK

"Trouver une lanque"

Vidim mjesec iznad mojih godina
kroz rov kopan grčem trudnih ruku.
Da bi zvijezda sjala, pregršt mrtva srebra,
gutao sam ugalj, drače provalije
ranile su šake, grlo, trepavice,
ispod kojih, kao da je sužanj,
onaj stari mjesec tužne pozornice
polagano vene svemirom papira,
po kulisi bljedokrvne zemlje.

Pozor mornari sjevera i juga!
Matrozi kovrčasti i mladi
na keju mlačnih noći,
istovareni iz lađe, što im slapovi
naježureni i zvonki

klokotaju, kikoćući djevičanstvom vode,
u lukama s prigušenim sjajem
barova, likera, osušene ljuške.
Prazne kuće, gdje slani uzduh struji
a po krovovima šeću umiljate mačke
dok na nebu od sedefa
ne zacikta mlađ.

Mjesec je iza gore.
Tamo negdje u pećinama.
Ne vidim ga, ali slutim
prasad česme, zauvijek ukrućene.
Zvučne vodoskoke, usnule u zraku
kao duga povrh bagremova
zaselaka frula i pastira
ili baobaba ispod kojih
tučni ljudi počivaju
na granitnim utrobama zvijeri.

Zemlja bi izgarala, ili bi je noć
progutala, ponoć žustrih zasjeda,
što okolo baršunasto tapka,
da joj nema izuma mjeseca,
koji pušta šarene lampione,
vješajući sagove orijenta,
prije nego zora nogom od mramora
stupi u fontane srhom nesvjestice.

Mjesec je more zgusnuto u kuglu
s valovima, koji se propeli
i ostali tako. I silno ćuti vodu.
Zato kasno rani. I kasno tako lijega
do prstiju zore na srsima.

KONJAK I HITCI PROŠLOSTI

*Chagall est venu à grands pas
de la Russie morose...
R. Maritain*

Iz blata Ruske Rave,

osvijetljene paležima geta,
 Marc Chagall je krenuo s violinom,
 s muзикom bez čizme,
 s pognutim rabinom,
 koji nosi svijećnjake u vreći.

Mjesto zvijezda
 kazivao mu je put
 cjelov ljubavnika
 u staklenoj kugli
 na zaleđenom nebu
 smak golubinjaka.

On je pio konjak u Rotondi
 kad je Apis bio strijeljan
 u Solunu.

STEĆAK

Prirodo, majko, ja te molim
 za počinak ispod zelenih vela
 u njedrima tvojim. Među mravke!

Prirodo, majko, ja te volim
 s bubama, koje mi, preko čela,
 prenose srebrne travke.

MRTVI PJESNICI

Tinu i Franu

Mrtvi pjesnici ustvari nisu mrtvi.
 Oni žive
 U dubokim ganućima zemlje.
 Čempresi pokraj žutih ploča
 kao teleskopi
 dojavu prolaz oblaka
 treptavim nagnućima.
 Oni im nagoviještaju
 cikluse godišnjih doba.

U tunelima nove postojbine
odložili su nadahnuća
kao svoje gunjeve.
Kiše im neće smesti,
oni će za nas
sunčanu pređu prestići.
Jer hrane žile stabala
A iz napukla srca
šiknu u vis zvijezde i komete.
Od krvi pupaju (stvarno cvijeće):
ljubice u grabi, tamne ruže
i mogranj moli
da po njemu
božji volek puže.
Njihovi rosni snovi
uzveličali su prirodopise,
matematička otkrića
i unesoše lastavičji cvrkut
posredno u zvjezdarnice
i sovu u stari dvorac.
Točite srebro na svibanjska
merkurij kumove slame!
Prije pjesnika
zemlja je bila pustinja.
Jer mlađahni bogovi
izbiše iz njegove mašte,
i Herkul sa toljagom
napusti grčke bašte.
I vrlo se veselimo mi
što pod rodnom smokvom
Astralis zračni spi.

SAMOĆA

Već je pala večer u dolini:
pustim drumom hladne sjene puze.

Samo vršci snježni mirno sjaju.

Više nikog nema, da ga moje suze
u tišini zemlje obasjaju.

VAPAJ

Nevidljivi, Tamni, Bezvremeni
što se skrivaš iza Arkitrava:

Skreši iskru svijetla
s ocjelnoga skuta,
gdje se krešu grebeni:

da Tobija stari više ne zaluta
u pustoši ura, stupića i trava.

USNULOJ RIJECI

A na kraju ljeta,
pod gorućim dozivima,
sve će biti tvoje:

Tutanj zemlje u orljavi sunca,
odsajaj neba na krajini
probodena zmaja.
Iz nozdrva kad prosuklja
perjanica dima,
zapalit će luč u spilji.

Sada ljupko ispod glave
savij ruke
uz nepregledne, mirne obale.
I libeluli, što ti pas preleti,
zaiskri, da si moćno
usnula djevojka.

STVARI

U susjedstvu jecaj gramofona
Melodija istražuje noć,
vonj otrovna cvijeta.

(Sâm. S mojim trupom
s mojim prstima.

Sâm. Sa hladnim
srsima.)

U laticama krvi cvatu,
u srcu mukla zru
podneblja smrti.

Mjesec se pomalja, maglen, tuđ,
nad mačvarama zemlje.